

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 24.10.2019
COM(2019) 800 final

**RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW U LILL-
KUNSILL**

**dwar l-eżitu tal-valutazzjoni tar-rilevanza tal-kompiti stabbiliti fl-Artikolu 31(4) li
jirċievu finanzjament mill-Unjoni f'konformità mal-Artikolu 34(2) tar-Regolament (UE)
Nru 305/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-9 ta' Marzu 2011 li jistabbilixxi
kondizzjonijiet armonizzati għall-kumerċjalizzazzjoni tal-prodotti għall-bini u li jhassar
id-Direttiva tal-Kunsill 89/106/KEE**

1. Daħla

Ir-Regolament dwar il-Prodotti għall-Bini¹ (is-CPR) jirregola s-suq intern għall-prodotti tal-konstruzzjoni. Jimmira għal moviment liberu fis-sens tal-Artikolu 8(4) tas-CPR. Is-CPR ilu jiġi applikat fl-intier tiegħu minn Lulju 2013.

Dan ir-rapport janalizza kif l-Organizzazzjoni Ewropea għall-Approvazzjoni Teknika (EOTA) wettqet il-kompiti li għalihom irċeviet għotjiet mill-UE. Dan jinvolve l-valutazzjoni tar-rilevanza, tal-effikaċja, tal-effiċjenza, tal-koerenza u tal-valur miżjud tal-UE għal dawn il-kompiti.

L-Artikolu 34(2) tas-CPR jirrikjedi li l-Kummissjoni Ewropea tivvaluta r-rilevanza tal-kompiti stabbiliti fl-Artikolu 31(4) li jingħataw finanzjament mill-UE fid-dawl tar-rekwiżiti tal-politiki u tal-leġislazzjoni tal-UE u li tinforma lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill bl-eżitu ta' din il-valutazzjoni. Dawn huma l-kompiti assenjati lill-EOTA, li hija l-organizzazzjoni tal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika.

L-evidenza għal dan ir-rapport ġejja minn żewġ sorsi ewlenin:

- 1) informazzjoni pprovduta mill-EOTA; u
- 2) studju estern intitolat '*Supporting study for the evaluation of the relevance of EOTA tasks*' (Studju ta' sostenn għall-valutazzjoni tar-rilevanza tal-kompiti tal-EOTA) (l-istudju), li tlesta f'Diċembru 2016².

L-informazzjoni mill-EOTA giet ipprezentata kmieni fl-2019 u kienet tinkludi *data* kwantitattiva u statistika għall-perjodu bejn l-2014 u l-2018.

L-istudju kopra l-perjodu bejn April 2011 u l-aħħar tal-2015. Dan analizza l-informazzjoni disponibbli kif ukoll id-*data* addizzjonali li ngħabret mingħand l-atturi u l-partijiet interessati ewlenin involuti fis-sistema stabbilita mis-CPR³. L-istudju rrikonoxxa għadd ta' sfidi, b'mod partikolari: (i) il-perjodu relattivament qasir ta' applikazzjoni tas-CPR (l-aktar iddedikat għall-proċess ta' tranżizzjoni meħtieġ għall-partijiet interessati ewlenin ikkonċernati); (ii) il-konsistenza u l-komparabbiltà limitati tad-*data*; u (iii) ir-rappreżentattività limitata tal-konsultazzjoni mal-partijiet interessati (bħala riżultat ta' parteċipazzjoni żbilanċjata). Meta wiehed iqis dawn in-nuqqasijiet potenzjali, l-istudju ppermetta li ssir valutazzjoni inizjali.

2. Deskrizzjoni tal-isfond

2.1. Ir-rwol tal-EOTA

L-EOTA hija l-organizzazzjoni għall-valutazzjoni teknika stabbilita mill-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika (TABs) skont l-Artikolu 31(1) tas-CPR.

L-EOTA giet assenjata rwol ewleni fit-tranżizzjoni mis-sistema preċedenti ta' approvazzjoni tal-prodotti skont id-Direttiva dwar il-Prodotti għall-Bini (is-CPD)⁴ għas-sistema l-ġdida ta' valutazzjoni

¹ Ir-Regolament (UE) Nru 305/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad- 9 ta' Marzu 2011 li jistabbilixxi kondizzjonijiet armonizzati għall-kummerċjalizzazzjoni tal-prodotti għall-bini u li jhassar id-Direttiva tal-Kunsill 89/106/KEE, ĠU L 88, 4.4.2011, p. 5.

² Studju li sar minn BRE, ECORYS u Vito, disponibbli fuq <https://bookshop.europa.eu/en/supporting-study-for-the-evaluation-of-the-relevance-of-eota-tasks-pbET0115714/>.

³ Intervisti ma' 11-il rappreżentant, 26 Korp tal-Valutazzjoni Teknika u 45 kumpanija (inkluż 29 SME) u workshop ta' validazzjoni mal-manifatturi, mal-assocjazzjonijiet tal-manifatturi, mal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika, mal-Istati Membri u mal-EOTA li saru f'Ottubru 2016.

⁴ Id-Direttiva tal-Kunsill 89/106/KEE tal-21 ta' Diċembru 1988 dwar l-approssimazzjoni ta' liġijiet, regolamenti u dispożizzjonijiet amministrattivi ta' l-Istati Membri dwar il-prodotti għall-bini, ĠU L 40, 11.2.1989, p. 12-26.

tal-prestazzjoni skont is-CPR.

L-EOTA toffri lill-manifatturi rotta alternattiva biex jiksbu l-markatura CE għall-prodotti tal-kostruzzjoni li mhumiex koperti, jew li mhumiex koperti għalkollox, minn standards Ewropej armonizzati żviluppati mill-Kumitat Ewropew għall-Istandardizzazzjoni (CEN). Għal dawk il-prodotti tal-kostruzzjoni, il-manifatturi jistgħu jitolbu Valutazzjoni Teknika Ewropea (ETA), li tiffirma l-bażi għall-hruġ tad-dikjarazzjoni tal-prestazzjoni u biex titwahhal il-markatura CE, kif speċifikat fl-Artikolu 21(1) tas-CPR. Din ir-rotta kienet mistennija wkoll tissimplifika u tħaffef id-dhul ta' prodotti innovattivi fis-suq.

L-ETAs jiġu żviluppati mill-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika abbażi ta' Dokumenti Ewropej ta' Valutazzjoni (EADs) li jtfasslu mill-EOTA fl-applikazzjoni tal-Artikolu 19 tas-CPR u skont il-proċeduri stabbiliti fl-Anness II.

2.2. Obiettivi u kompiti tal-EOTA

L-obiettivi tal-EOTA, kif stabbilit fl-Artikolu 31, huwa li tikkoordina l-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika.

L-Artikolu 31(4) jelenka l-kompiti li l-EOTA għandha twettaq bħala minimu:

- a) *torganizza l-koordinazzjoni tal-korpi VT u tiżgura l-kooperazzjoni u l-konsultazzjoni ma' partijiet interessati oħrajn, jekk ikun meħtieġ;*
- b) *tiżgura li eżempji tal-aqwa Prattika jinqasmu bejn il-korpi VT għall-promozzjoni ta' effiċjenza akbar u għall-forniment ta' servizz aħjar għall-industrija;*
- c) *tikkoordina l-applikazzjoni tar-regoli proċedurali stabbiliti fl-Artikolu 21 u fl-Anness II, kif ukoll tippovdi l-appoġġ meħtieġ għal dak il-għan;*
- d) *tiżviluppa u tadotta d-Dokumenti Ewropej għall-Valutazzjoni;*
- e) *tinforma lill-Kummissjoni bi kwalunkwe kwistjoni relatata mat-tnejn tad-Dokumenti Ewropej għall-Valutazzjoni u bi kwalunkwe aspett relatat mal-interpretazzjoni tar-regoli proċedurali stabbiliti fl-Artikolu 21 u fl-Anness II u tissuggerixxi tijib lill-Kummissjoni abbażi tal-esperjenza miksuba;*
- f) *tikkomunika kwalunkwe osservazzjoni rigward korpi VT li ma jwettaqx il-kompiti tiegħu skont ir-regoli proċedurali stabbiliti fl-Artikolu 21 u fl-Anness II lill-Kummissjoni u lill-Istat Membru li jkun hatar il-korpi VT; u*
- g) *tiżgura li d-Dokumenti Ewropej għall-Valutazzjoni adottati u li r-referenzi għall-VTEs jibqgħu disponibbli pubblikament.*

Il-kompiti ewlenin tal-EOTA huma dawk imsemmija taħt c u d, peress li huma relatati direttament mal-iżvilupp tal-EADs. Il-kompiti a u b jistgħu jitqiesu bħala kompiti ta' sostenn li għandhom impatt sinifikanti fuq il-proċess u fuq il-kwalità tar-riżultati. Fl-aħħar nett, il-kompiti e, f u g jistgħu jitqiesu bħala kompiti ta' monitoraġġ.

Fir-rigward tal-proċedura għall-iżvilupp u għall-adozzjoni ta' EADs (jiġifieri l-kompitu d), fl-Artikolu 20(1) tiegħu s-CPR iddefinixxa r-rekwiżiti li ġejjin:

- a) *tkun trasparenti għall-manifatturi kkonċernati;*
- b) *tiddefinixxi skadenzi ta' żmien obligatorji adatti sabiex jiġi evitat dewmien mhux iġġustifikat;*
- c) *tqis b'mod xieraq il-protezzjoni tas-segretezza kummerċjali u l-kunfidenzjalità;*
- d) *tippermetti li l-Kummissjoni tipparteċipa b'mod adegwat;*
- e) *tkun kosteffettiva għall-manifattur; u*

- f) *tiżgura kollegġjalità u koordinazzjoni suffiċjenti fost il-korpi VT mahtura għall-Prodotti inkwistjoni.*

It-trasparenza, il-kunfidenzjalità, il-kosteffettività u l-puntwalità huma ddikjarati wkoll bħala rekwiżiti essenzjali fil-premessi 19 u 23 tas-CPR, u riflessi fil-proċedura stabbilita fl-Anness II, li barra minn hekk tispeċifika l-involviment tal-Kummissjoni.

2.3. Struttura tal-EOTA

Kif iddikjarat fl-Artikolu 31(2), l-għan tal-EOTA huwa ta' interess Ewropew ġenerali. L-organizzazzjoni hija magħmula minn 49 Korp tal-Valutazzjoni Teknika fi 22 Stat Membru tal-UE (kollha hliet il-Bulgarija, il-Greċja, il-Latvja, Malta, l-Estonja u l-Lussemburgu), żewġ pajjiżi taż-ŻEE u tal-EFTA (in-Norveġja u l-Iżvizzera) u t-Turkija⁵.

Il-membri tal-EOTA huma awtoritajiet pubbliċi jew korpi privati mahtura mill-gvern tal-istati parteċipanti. Xi Stati Membri hatru Korp tal-Valutazzjoni Teknika wiehed biss, ohrajn aktar minn wiehed. F'xi Stati Membri, il-Korp tal-Valutazzjoni Teknika mahtur huwa responsabbli għall-valutazzjonijiet tekniċi u għall-iżvilupp tal-EADs fl-oqsma tal-prodotti kollha, filwaqt li Stati Membri ohrajn hatru Korpi tal-Valutazzjoni Teknika speċjalizzati f'qasam ta' prodott wiehed jew aktar stabbiliti fl-Artikolu 29(1) u fl-Anness IV tas-CPR.

Skont l-istatut tagħha, l-EOTA tinkludi:

- il-Bord Eżekuttiv (il-persunal tas-Segretarjat u sitt rappreżentanti tal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika mahtura mill-Assemblea Ġenerali);
- l-Assemblea Ġenerali (magħmula mill-membri kollha tal-EOTA u l-Bord Eżekuttiv); u
- il-Bord Tekniku.

L-Assemblea Ġenerali u l-Bord Eżekuttiv tal-EOTA huma responsabbli għall-iżvilupp tal-politika u tal-istrategija tal-EOTA.

L-EOTA għandha wkoll Segretarjat⁶ u Grupp Konsultattiv tal-Partijiet Interessati⁷ li jinkludi rappreżentant wiehed minn kull parti ewlenija li tirrappreżenta l-interessi tas-settur tal-konstruzzjoni u l-Bord Eżekuttiv tal-EOTA. Il-Grupp Konsultattiv tal-Partijiet Interessati huwa definit u sorveljat mill-Bord Eżekuttiv tal-EOTA u ppresedut mill-President tal-EOTA.

2.4. Il-proċess għall-iżvilupp ta' EADs

2.4.1. Proċedura definita fl-Anness II tas-CPR

⁵ Sors: Il-bażi tad-data NANDO, kif kienet fil-31.12.2018. Il-lista hija disponibbli fuq http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/index.cfm?fuseaction=directive.notifiedbody&dir_id=33.

⁶ Is-Segretarjat jimpjega erba' membri tal-persunal ekwivalenti għall-full time: is-Segretarju Ġenerali, manijer tal-proġett, assistent tekniku u segretarju.

⁷ Il-Grupp Konsultattiv tal-Partijiet Interessati jiltaqa' darba fis-sena, jew fi kwalunkwe hin iehor kif meħtieġ, u jipprovdi rakkomandazzjonijiet lill-Bord Eżekuttiv dwar il-punti li ġejjin: ir-rwol tal-EOTA fl-implimentazzjoni tal-proċessi tas-CPR, tal-EAD u tal-ETA, tas-sistemi ta' kwalità u tal-proċeduri li jippromwovu effiċjenza akbar u l-ghoti ta' servizz ahjar lill-industrija, feedback dwar il-kompiti mwettqa mill-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika, ir-rikonoxximent internazzjonali u tal-partijiet interessati, shubiji ma' organizzazzjonijiet ohra, kif ukoll pariri dwar il-vijabbiltà legali u l-istabbiltà finanzjarja.

Manifattur ta' prodott tal-kostruzzjoni li mhuwiex kopert, jew li mhuwiex kopert għalkollox minn standard Ewropew armonizzat jista' jitleb li tinhareġ ETA għall-prodotti tiegħu. Għal dan, għandu jirrikorri għand Korp tal-Valutazzjoni Teknika. Imbagħad, skont l-Artikolu 21(1) tas-CPR, il-Korp tal-Valutazzjoni Teknika għandu jiddetermina jekk prodott partikolari huwiex diġà kopert, kompletament jew parzjalment, minn EAD jew minn standard Ewropew armonizzat, u jgħarraf lill-manifattur b'dan. F'każ li jkun hemm EAD eżistenti li jkopri kompletament il-prodott, il-Korp tal-Valutazzjoni Teknika jgħarraf lill-manifattur b'dan.

Fejn ikun hemm bżonn ta' EAD (għdid jew rivedut) għall-hruġ tal-ETA, il-Korp tal-Valutazzjoni Teknika li jkun irċieva t-talba (imsejjah il-Korp tal-Valutazzjoni Teknika responsabbli' jew 'RTAB') jinforma lill-EOTA, jikkonkludi kuntratt mal-manifattur u jiddefinixxi f'dan il-kuntratt il-programm ta' hidma għat-tfassil tal-EAD (il-punt 2 tal-Anness II). L-EAD għandu jkopri l-aspetti prestazzjonali tal-karatteristiċi essenzjali li l-manifattur għandu l-hsieb li jiddikjara.

L-EAD għdid jew rivedut jiġi żviluppat minn grupp ta' hidma tal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika f'kooperazzjoni mal-manifattur u mbagħad jiġi adottat mill-EOTA. Il-grupp ta' hidma jitmexxa mill-Korp tal-Valutazzjoni Teknika Responsabbli, u huwa magħmul mill-Korpi ta' Valutazzjoni Teknika li jkunu esprimew l-interess tagħhom biex jipparteċipaw fuq stedina mill-EOTA⁸. Il-Kummissjoni Ewropea tiġi infurmata dwar l-iżvilupp tal-EAD, li għandu jitlesta fi żmien 9 xhur mill-wasla tat-talba għall-ETA (il-punti 3 u 4 tal-Anness II).

Wara li tinforma lill-manifattur u wara li tqis l-osservazzjonijiet tagħhom (jekk ikun hemm), l-EOTA tadotta formalment abbozz ta' EAD u tipprezentah lill-Kummissjoni. Il-Kummissjoni għandha 15-il jum ta' xogħol biex tikkomunika l-osservazzjonijiet tagħha. L-EOTA għandha mbagħad temenda l-abbozz tal-EAD kif meħtieġ u tibgħat l-EAD finali preżunt lill-manifattur u lill-Kummissjoni (l-istadju 7 tal-Anness II). F'dan il-punt tista' tinhareġ ETA.

Malli l-Korp tal-Valutazzjoni Teknika Responsabbli jgħarraf l-ewwel ETA abbażi tal-EAD finali preżunt, dak l-EAD jiġi aġġustat, jekk ikun meħtieġ, abbażi tal-esperjenza miksuba. Huwa biss wara dan li l-EOTA tadotta l-EAD finali u tibgħat kopja tiegħu lill-Kummissjoni, flimkien ma' traduzzjoni tat-titolu tiegħu fil-lingwi uffiċjali kollha tal-UE biex ir-referenza tiegħu tiġi ppubblikata f'Il-Ġurnal Uffiċjali tal-UE (l-istadju 8 tal-Anness II).

Tinhareġ l-ewwel ETA u prodott jista' jingħata markatura CE abbażi ta' din l-ETA, sakemm l-EAD jiġi ċċitat f'Il-Ġurnal Uffiċjali.

2.4.2. Użu u konverżjoni ta' dokumenti skont is-CPD

Qabel ma s-CPR daħal fis-seħh, l-approvazzjonijiet tekniċi Ewropej kienu jinharġu skont is-CPD.

Skont is-CPD (l-Artikolu 9), l-approvazzjonijiet tekniċi Ewropej kienu bbażati jew fuq linji gwida għall-approvazzjonijiet tekniċi Ewropej (ETAGs) jew fuq 'fehimiet komuni ta' proċeduri ta' approvazzjoni' (CUAPs)⁹. L-approvazzjonijiet tekniċi Ewropej kellhom perjodu massimu ta' validità ta' hames snin¹⁰ li jfisser li dawn id-dokumenti ma setgħux jibqgħu jintużaw (bħala bażi għat-tfassil tad-dikjarazzjoni tal-prestazzjoni) wara l-1 ta' Lulju 2018.

L-uniku mod kif is-CUAPs setgħu jinqalbu mis-CPD għas-CPR kien billi jiġu żviluppati EADs ibbażati fuq il-kontenut tekniku tas-CUAPs, dment li dawn kienu aġġornati. L-approvazzjonijiet tekniċi Ewropej mahruġa abbażi tas-CUAPs kellhom jiġu sostitwiti minn ETAs abbażi ta' EAD sat-30 ta' Ġunju 2018.

⁸ Dawn huma l-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika partecipanti'.

⁹ Il-kunċett ta' CUAPs ġie żviluppat fi hdan l-EOTA skont id-CPD biex jipprovdi bażi ċara għall-hruġ ta' approvazzjonijiet tekniċi Ewropej fil-każijiet previsti fl-Artikolu 9(2) tad-CPD, fejn dan ma setax isir permezz tal-applikazzjoni tal-ETAGs.

¹⁰ Skont l-Artikolu 8(4) tas-CPD.

Fil-każ ta' EADs, l-Artikolu 66(3) jgħid li l-ETAGs 'jistgħu jintużaw bħala' EADs, bħala bażi għall-hruġ ta' ETAs skont is-CPR sakemm ikun fihom l-elementi kollha meħtieġa għall-EADs skont l-Artikolu 24 tas-CPR u sakemm ma jkunx għadda l-perjodu ta' validità tal-kontenut tekniku tagħhom. Minhabba l-iżvilupp ta' metodi u ta' kriterji godda ta' valutazzjoni fis-CPR, l-ETAGs ma għadhomx jintużaw u ġew progressivament ikkonvertiti f'EADs. Attwalment sa Ġunju 2019 ġew ikkonvertiti 12-il ETAG (bil-partijiet kollha tagħhom) u ġew iċċitati f'Il-Ġurnal Uffiċjali u 14-il ETAG qegħdin jiġu konvertiti.

2.5. Il-finanzjament tal-EOTA

Is-CPR jistabbilixxi l-arrangamenti għall-finanzjament tal-EOTA u l-kompiti tagħha li għandhom jiġu ffinanzjati.

L-Artikolu 20(2) jipprovdi li '*Il-Korpi VT għandhom, flimkien mal-organizzazzjoni tal-korpi VT (jiġifieri L-EOTA) ikunu responsabbli bis-siġh għall-ispejjeż tal-iżvilupp u l-adozzjoni tad-Dokumenti Ewropej ta' Valutazzjoni*'. Skont l-Artikolu 31(5), '*L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-korpi VT jikkontribwixxu għar-riżorsi finanzjarji u umani tal-organizzazzjoni tal-korpi VT*'.

Madanakollu, meta wiehed iqi ir-rwol tal-EOTA fis-sistema armonizzata għall-prodotti tal-konstruzzjoni, l-Artikolu 31(2) jispeċifika li l-EOTA '*għandha titqies bħala korp li għandu bħala għan l-interess Ewropew generali fit-tifsira tal-Artikolu 162 tar-Regolament tal-Kummissjoni (KE, Euratom) Nru 2342/2002 tat-23 ta' Diċembru 2002 li jippreskrivi regoli ddettaljati għall-implimentazzjoni tar-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 1605/2002 dwar ir-Regolament Finanzjarju applikabbli għall-baġit generali tal-Komunitajiet Ewropej*'.

Għalhekk, il-*'finanzjament mill-Unjoni jista' jingħata lill-organizzazzjoni tal-korpi VT għall-implimentazzjoni tal-kompiti msemmija fl-Artikolu 31(4)'* skont id-dispożizzjonijiet tal-Artikoli 32, 33, 34(1) u 35 tas-CPR.

F'termini prattiċi, dan ifisser li l-finanzjament tal-EOTA jinqasam bejn il-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika u appoġġjati mill-Kummissjoni Ewropea, u li l-manifatturi ma għandhom iħallsu l-ebda kost għall-iżvilupp u għall-adozzjoni tal-EADs. Madankollu, il-manifatturi jħallsu tariffi lill-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika għall-hruġ tal-ETAs u dawn it-tariffi jvarjaw bejn Korp tal-Valutazzjoni Teknika u ieħor.

Il-finanzjament tal-EADs jingħata permezz tal-EOTA lill-Korp tal-Valutazzjoni Teknika responsabbli u lill-Korp tal-Valutazzjoni Teknika parteċipanti.

3. Sejbiet ewlenin

3.1. Prestazzjoni tal-EOTA

3.1.1. Attivitàjiet

L-attivitàjiet tal-EOTA huma maqsuma f'erba' pakketti ta' hidma.

Pakkett ta' hidma 1 - is-Segretarjat. Dan il-pakkett igorr l-akbar kostijiet fil-forma ta' rimunerazzjoni tal-persunal. Is-Segretarjat jikkoordina u jipprovdi l-appoġġ meħtieġ għall-proċeduri stabbiliti fl-Artikolu 21 u fl-Anness II tas-CPR.

Il-pakkett ta' hidma 2 huwa relatat mal-laqgħat tal-korpi u tal-gruppi ta' hidma tal-EOTA.

Il-pakkett ta' hidma 3 huwa l-attività ewlenija f'termini ta' żvilupp tal-EADs. Fl-ahhar tliet snin dan kien jirrappreżenta 41% tal-jiem ta' xogħol.

Il-pakkett ta' hidma 4 huwa relatat mal-appoġġ għas-servizzi ta' esperti u tipi oħra ta' attivitajiet ta' appoġġ. Jirrappreżenta parti minima mill-jiem ta' xogħol totali.

Dawn l-attivitajiet kollha ġew kofinanzjati mill-ġhotja tal-UE lill-EOTA.

Tabella 1 - L-attività bbaġittjata tal-EOTA għal kull pakkett ta' hidma, f'jiem ta' xogħol u bħala percentwal (2013-2018):

Baġit f'jiem ta' xogħol*	2013	2014	2015	2016	2017	2018
WP1 — Segretarjat	602 - 85 %	687 - 49 %	693 - 61 %	770 - 41 %	1001 - 50 %	900 - 52 %
WP2 — Laqgħat	51 - 7 %	89 - 6 %	160 - 14 %	153 - 8 %	197 - 10 %	242 - 14 %
WP3 — Żvilupp tal-EAD	51 - 7 %	614 - 44 %	239 - 21 %	912 - 49 %	784 - 40 %	602 - 34 %
WP4 — Appoġġ	0 - 0 %	0 - 0 %	42 - 4 %	41 - 2 %	0 - 0 %	0 - 0 %
Total	705	1,391	1,134	1,876	1,982	1,744

Sors: Ftehimiet ta' għotjiet għall-2013-2018

*jiem ta' xogħol aġġustati għal ekwivalenti ta' 12-il xahar għall-2013 u għall-2014 biex jippermettu tqabbil mas-snin ta' wara

3.1.2. Żvilupp tal-EADs

Sal-31 ta' Diċembru 2018, l-EOTA kienet adottat 324 EAD

Minn dawn, 217 ġew iċċitati f'Il-Ġurnal Uffiċjali, u l-107 li fadal qed jigu pproċessati għal konsiderazzjoni.

Mill-217-il EAD iċċitati, 20 jirreferu għal EADs li ġew sostitwiti (li jissostitwixxu EADs iċċitati qabel). Għalhekk l-għadd nett totali ta' EADs elenkati fl-ahhar rawnd ta' pubblikazzjoni f'Il-Ġurnal Uffiċjali fl-2018 huwa ta' 197. Għal dawn l-ahhar tliet snin, fejn il-proċedura tista' titqies li kienet kompletament implimentata, ġew iċċitati medja ta' 61 EAD fis-sena f'Il-Ġurnal Uffiċjali.

Tabella 2 - L-għadd ta' EADs adottati u iċċitati, fis-sena (2013-2018):

Sena	EADs adottati	EADs iċċitati f'Il-Ġurnal Uffiċjali*	EADs iċċitati f'Il-Ġurnal Uffiċjali**
2014	24	0	0
2015	47	19	14
2016	107	65	53
2017	53	70	67
2018	93	63	63

Total	324	217	197
* inkluz EADs li ma għadhomx jintużaw			
** eskluż EADs li ma għadhomx jintużaw			

L-EADs iċċitati jistgħu jinqasmu f'żewġ kategoriji: EADs li jirriżultaw jew mill-konverżjoni ta' dokumenti bbażati fuq is-CPD (ETAGs jew CUAPs¹¹), jew EADs ġodda. Il-biċċa l-kbira tal-EADs iċċitati huma bbażati fuq dokumenti żviluppati fl-era tas-CPD (57 %).

Tabella 3 - Tipoloġija tal-EADs iċċitati fis-sena (2015-2018):

Sena	2015	2016	2017	2018	Total
EADs ibbażati fuq ETAGs	0	3	10	3	16
EADs ibbażati fuq CUAPs	18	34	32	24	108
EADs ġodda	1	28	28	36	93
Total	19	65	70	63	217

Il-maġġoranza tat-93 EAD ġodda mhumix relatati ma' prodotti ġodda li deklin fis-suq izda dwar prodotti koperti, izda mhux koperti għalkollox, minn standard eżistenti jew minn EAD (ħafna drabi r-riżultat ta' konverżjoni minn ETAG jew CUAP). Dawn l-EADs 'ġodda' jinkludu biss karatteristika essenzjali addizzjonali waħda jew tnejn jew jirreferu għal kamp ta' applikazzjoni jew għal użi intizi addizzjonali kemxejn usa'¹² meta mqabbla mal-ispeċifikazzjonijiet tekniċi armonizzati li kienu jeżistu qabel.

Il-107 EADs adottati izda li għadhom mhumix iċċitati jinkludu:

- EADs li għadhom qed jistennew ir-reazzjoni tal-EOTA wara l-kummenti tal-Kummissjoni¹³;
- EADs li għadhom qed jistennew li jiġu iċċitati wara l-adozzjoni finali¹⁴; u
- L-EADs irrifjutati mill-Kummissjoni minhabba li ma kinux konformi mal-Artikolu 19(1).

L-aġġustament tad-dokument skont il-kummenti tal-Kummissjoni jista' jiehu fit-tul, u għalhekk għad hemm ħafna dokumenti pendenti. L-EADs adottati mill-EOTA għadhom jehtiegu ammont sinifikanti ta' kummenti tekniċi u legali mill-Kummissjoni. Din hija r-raġuni għaliex l-għadd ta' EADs adottati mill-EOTA izda li ma ġewx iċċitati żdied.

EADs skont il-qasam tal-prodott:

L-EADs iċċitati ma jkoprux is-36 qasam tal-prodott kollha (li jinkludu l-35 stabbiliti fl-Anness IV tas-CPR¹⁵ flimkien ma' qasam addizzjonali 'iehor' bħala riżultat tal-Artikolu 29(1)), izda 28 minnhom biss.

¹¹ Fehim komuni tal-proċedura ta' approvazzjoni - dan il-kunċett ma jinstabx fis-CPD, izda ġie żviluppat fi hdan l-EOTA biex tiġi pprovduta bażi ċara għall-ħruġ ta' approvazzjonijiet tekniċi Ewropej fil-każijiet previsti fl-Artikolu 9(2) tas-CPD, fejn dan ma setax isir permezz tal-applikazzjoni tal-ETAGs.

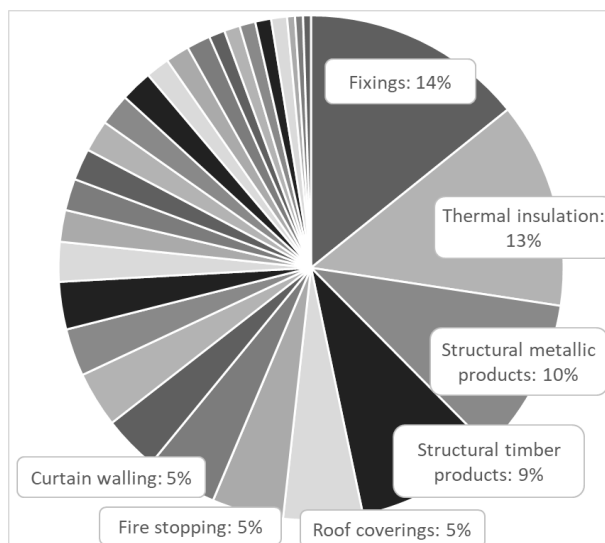
¹² Din il-kwistjoni hija indirizzata speċifikament taht il-kwistjoni ta' rilevanza (ara t-Taqsima 4.3).

¹³ Fl-istadju 7(c) jew 8 tal-proċedura tal-Anness II.

¹⁴ Fl-istadju 8, fejn ta' spiss jidher li l-kummenti tal-Kummissjoni fl-istadju 7(c) ma ġewx ikkunsidrati u li hemm bżonn valutazzjoni addizzjonali.

¹⁵ L-oqsma tal-prodotti elenkati fl-Anness IV tas-CPR huma meħmuża fl-anness.

Graff 1 - EADs iċċitati skont l-oqsma ta' prodotti ewlenin (aktar minn 5 % tal-EADS kollha):

Madwar nofs l-EADs iċċitati kollha ġew żviluppanti f'erba' oqsma ta' prodotti biss:

- 14.2% dwar il-fissanti (qasam 33);
- 13.2% dwar prodotti ta' insulazzjoni termali. Kittijiet/sistemi komposti ta' iżolament (qasam 4);
- 10.1% dwar prodotti metalliċi strutturali u prodotti anċillari (qasam 20); u
- 9.1 % dwar prodotti tal-injam strutturali/elementi u prodotti anċillari (qasam 13).

Ma ġie ċċitat l-ebda EAD fl-oqsma li ġejjin: 10 (tagħmir fiss tat-tifi tan-nar); 11 (strumenti sanitarji); 24 (prodotti aggregati) 25 (kolla tal-bini); 27 (apparat li jsahhan); 30 (prodotti ta' hġieg ċatt, hġieg profilat u blokko tal-hġieg); u 31 (kejbils tal-elettriku, ta' kontroll u ta' komunikazzjoni).

EADs skont il-Korp tal-Valutazzjoni Teknika responsabbli:

Disgħa u ghoxrin mid-49 Korp tal-Valutazzjoni Teknika żviluppaw EADs fir-rwol ta' 'Korp tal-Valutazzjoni Teknika responsabbli'. Ghoxrin Korp tal-Valutazzjoni Teknika ma żviluppaw l-ebda EAD u 23 ma żviluppaw l-ebda EAD li ġie ċċitat f'Il-Ġurnal Uffiċjali.

L-ghadd ta' Korpi tal-Valutazzjoni Teknika li jiżviluppaw EADs huwa wiehed żgħir hafna. Kif jidher fit-tabella ta' hawn taht, żewġ Korpi tal-Valutazzjoni Teknika żviluppaw madwar 50 % tal-ammont totali ta' EADs iċċitati. Dawn huma d-DIB¹⁶ (il-Ġermanja), li żviluppa 38 % tal-EADs kollha ċċitati u l-OIB¹⁷ (l-Awstrija), li żviluppa 13 % minnhom.

Tabella 4 - Għadd ta' EADs adottati u ċċitati, skont il-Korp tal-Valutazzjoni Teknika responsabbli, 2013-2018
(eskluzi l-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika li ma żviluppaw ebda EAD):

Korp tal-Valutazzjoni Teknika	Pajjiż	EADs adottati	EADs iċċitati	Sehem ta' EADs iċċitati
-------------------------------	--------	---------------	---------------	-------------------------

¹⁶ Deutsches Institut für Bautechnik.

¹⁷ Österreichisches Institut für Bautechnik.

responsabbli				
DIBt	Il-Ġermanja	107	83	38.2%
OIB	L-Awstrija	46	28	12.9 %
ETA-DK	Id-Danimarka	34	18	8.3 %
TSUS	Is-Slovakkja	12	11	5.1 %
TZUS	Iċ-Ċekja	13	10	4.6 %
ITeC	Spanja	14	10	4.6 %
Eurofins	Il-Finlandja	10	8	3.7 %
RISE Certif.	L-Iżvezja	6	6	2.8 %
CSTB	Franza	10	5	2.3 %
BM Trada	Ir-Renju Unit	8	5	2.3 %
UBAtc	Il-Belġju	13	4	1.8 %
BBA	Ir-Renju Unit	6	4	1.8 %
LNEC	Il-Portugal	4	4	1.8 %
ITC	L-Italja	4	3	1.4 %
ITB	Il-Polonja	8	2	1.4 %
KIWA	In-Netherlands	7	2	1.4 %
ZAG	Is-Slovenja	3	2	1.4 %
CEREMA	Franza	2	2	1.4 %
IETcc	Spanja	2	2	1.4 %
SINTEF	In-Norveġja	2	2	1.4 %
SKG-IKOB	In-Netherlands	2	1	0.5 %
TECNALIA	Spanja	2	1	0.5 %
ICECON	Ir-Rumanija	1	1	0.5 %
ICiMB	Il-Polonja	1	1	0.5 %
ITECONS	Il-Portugal	1	1	0.5 %
STC	L-Italja	1	1	0.5 %
FM App	Ir-Renju Unit	2	0	0.5 %
CPC	It-Turkija	2	0	0.5 %
IBDIM	Il-Polonja	1	0	0.5 %
Total		324	217	

Sitt Korpi tal-Valutazzjoni Teknika żviluppaw 74 % tal-EADs iċċitati kollha filwaqt li 23 Korp tal-Valutazzjoni Teknika żviluppaw is-26 % li fadal.

Wiehed u għoxrin Korp tal-Valutazzjoni Teknika (40 % tal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika kollha) ma żviluppaw l-ebda EAD.

3.1.3 Il-ħruġ ta' ETAs

L-ETAs jinħarġu fuq talba tal-manifatturi abbażi ta' EADs.

Bejn l-2013 u l-2018 il-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika ħarġu 6,240 ETA. L-ġhadd ta' ETAs li nħarġu żdied sena wara l-oħra.

Tabella 5 - Ġhadd ta' ETAs fis-sena (2013-2018):

Year	ETAs issued
2013	23
2014	643
2015	926
2016	1,262
2017	1,576
2018	1,810
Total	6,240

Skont is-CPR, bħala prinċipju l-ETAs huma bbażati fuq l-EADs. Kif spjegat fit-Taqsima 2.4.2, sabiex tiġi żgurata t-tranzizzjoni mis-CPD għas-CPR, ETAs inħarġu wkoll abbażi ta' ETAGs jew tal-konverżjoni ta' ETAs f'EADs u tal-konverżjoni ta' CUAPs f'EADs.

Tabella 6 - Ġhadd ta' ETAs skont il-bażi (2013-2018):

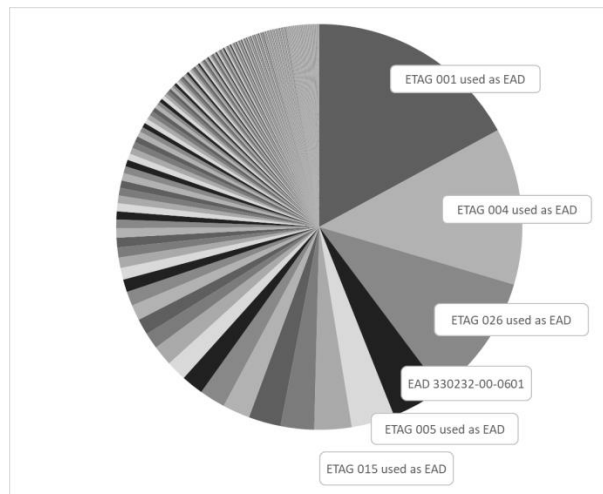
ETAs ibbażati fuq	Ġhadd ta' ETAs maħruġa	Percentwal ta' ETAs maħruġa
ETAGs jew ETAGs konvertiti f'EADs	4,873	78 %
CUAPs konvertiti f'EADs	817	13 %
EADs ġodda	550	9 %
Total	6,240	100 %

Kif muri mit-tabella ta' hawn fuq, 91 % tal-ETAs maħruġa kienu bbażati fuq dokumenti li l-kontenut tagħhom imur lura għall-era tas-CPD u 9 % tal-ETAs biss huma bbażati fuq EADs ġodda. Kif issemma hawn fuq, il-maġġoranza ċara tal-ETAs ibbażati fuq EADs ġodda ma jittrattawx prodotti li għadhom kemm dahl fuq fis-suq, iżda pjuttost devjazzjonijiet żgħir minn standards armonizzati (jew EADs oħra).

Tliet dokumenti (l-ETAG 001 dwar l-ankri tal-metall għall-użu fil-konkos, l-ETAG 004 dwar sistemi komposti ta' iżolament termali esterna bil-kisi bil-ġibs u l-ETAG 026 dwar prodotti ta' twaqqif tan-nar u sigillanti tan-nar), kienu l-bażi ta' aktar minn terz tal-ETAs kollha. Jekk inżidu l-EAD 330232 (li huwa wieħed mit-tliet EADs li kkonverta l-ETAG 001), l-ETAG 005 dwar settijiet tal-protezzjoni tas-

soqfa mill-ilma applikati bhala likwidu u l-ETAG 015 dwar pjanci tridimensjonali ghat-tismir, dawn is-sitt dokumenti jkopru 50 % tal-ETAs li nhargu.

Graff 2 - ETAs skont id-dokument baži (2013-2018):

Meta wiehed iquis il-varjeta kbira tal-prodotti koperti minn dawn is-sitt dokumenti u l-istabilita taghhom minhabba l-applikazzjoni kontinwa taghhom mis-snin disghin, il-Kummissjoni tista' tapplika l-Artikolu 19(1) tas-CPR, li jaghti l-possibilita li l-EAD jintuza bhala l-bazi ghat-talbiet ghall-istandardizzazzjoni.

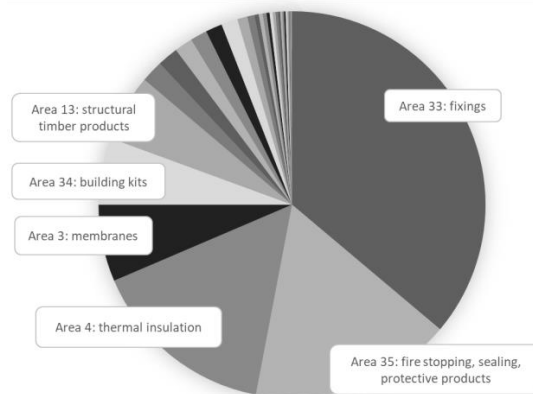
ETAs skont il-qasam tal-prodott:

L-interess tal-manifatturi fl-ETAs huwa kkoncentrat fuq ftit oqsma ta' prodotti. Fil-fatt, zewg terzi mis-6,240 ETA huma ghal tlieta biss mill-oqsma ta' prodotti definiti mill-Anness IV tas-CPR:

- il-qasam 33: fissanti (36 %);
- il-qasam 35: prodotti ta' twaqqif tan-nar, sigillanti tan-nar u prodotti ghal protezzjoni kontra n-nar; prodotti li jittardjaw in-nar (17 %); u
- il-qasam 4: prodotti ta' izolament termali; kittijiet/sistemi komposti ta' izolament (15 %).

Barra minn hekk, aktar minn 85 % tal-ETAs li nhargu f'dawn it-tliet oqsma ta' prodotti huma bbazati fuq ETAGs jew fuq ETAGs konvertiti f'EADs.

Graff 3 - ETAs skont il-qasam tal-prodott (2013-2018):

Jekk ninkludu l-qasam 3 (membrani inkluzi daww applikati bhala likwidu u kittijiet); il-qasam 34 (kittijiet tal-bini, unitajiet u elementi prefabbricati) u l-qasam 13 (prodotti tal-injam strutturali/elementi

u prodotti ancillari), is-sitt oqsma msemmija fit-tabella ta' hawn fuq jirrappreżentaw 86 % tal-ETAs mahruġa. B'paragun, it-30 qasam l-oħra jirrappreżentaw biss 14 %.

Dan jista' jsahħah il-każ għall-possibilità li jiġi applikat l-Artikolu 19(4) tas-CPR u tiġi mhejjija talba għall-istandardizzazzjoni.

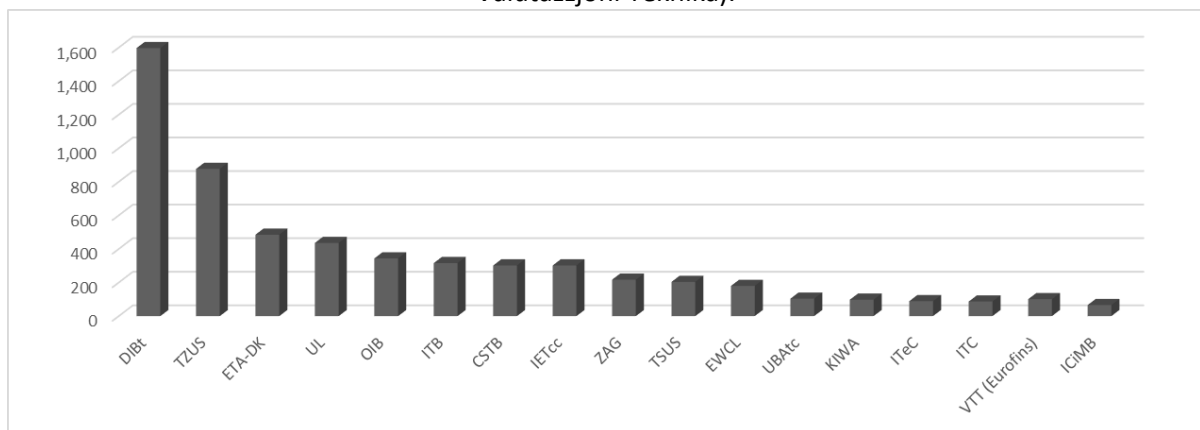
Ma nharget l-ebda ETA fl-oqsma ta' prodotti li ġejjin (u konsegwentement ma kien hemm l-ebda EAD iċċitat f'Il-Ġurnal Uffiċjali): il-qasam 11 (strumenti sanitarji); il-qasam 24 (prodotti aggregati); il-qasam 27 (apparat li jsahħan); u l-qasam 31 (kejbiels tal-elettriku, ta' kontroll u ta' komunikazzjoni).

ETAs skont il-pajjiż:

Mill-2013 'il quddiem, il-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika fil-Ġermanja harġu 26 % tal-ETAs, il-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika fir-Repubblika Ċeka 14 % u l-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika fir-Renju Unit 12 %. Dawn it-tliet pajjiżi harġu nofs l-ETAs kollha.

Għall-Ġermanja, dan jirrappreżenta l-attività tal-uniku Korp tal-Valutazzjoni Teknika (DIBt). Għar-Repubblika Ċeka, dan huwa l-aktar ir-riżultat tal-Korp tal-Valutazzjoni Teknika prinċipali, it-TZUS¹⁸. Is-sitwazzjoni hija differenti għar-Renju Unit fejn it-tmien Korpi tal-Valutazzjoni Teknika huma kollha attivi.

Graff 4 - Għadd ta' ETAs mahruġa minn kull Korp tal-Valutazzjoni Teknika (aktar minn 50 kull Korp tal-Valutazzjoni Teknika):

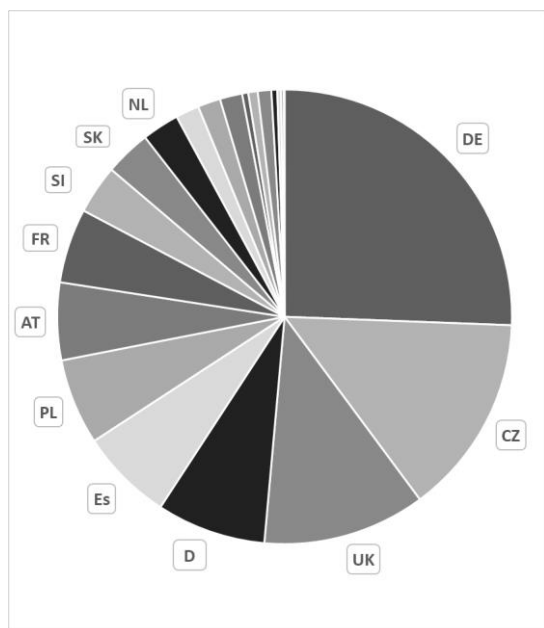

Il-manifatturi li għandhom ETA ġejjin minn 66 pajjiż differenti madwar id-dinja. Id-detenturi ewlenin minn pajjiżi terzi jinsabu fil-Kanada (34), fl-Indja (24), fit-Tajwan (24), fl-Istati Uniti (21) u fl-Emirati Għarab Magħquda (20). Id-29 pajjiż terz l-oħra kollha għandhom inqas minn 15-il ETA kull wieħed.

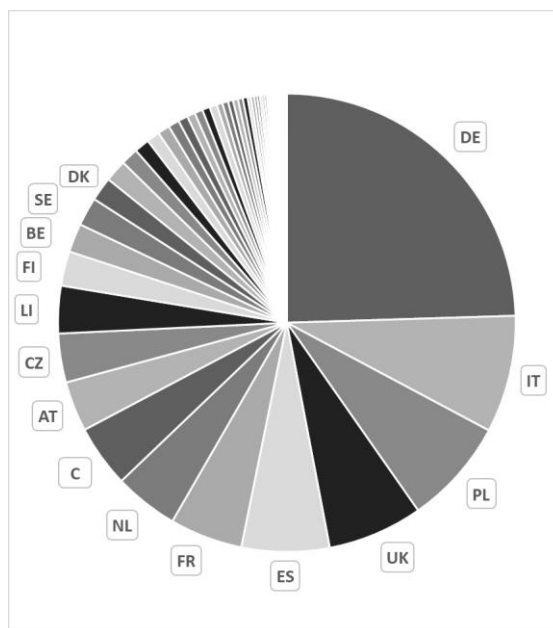
Ġewwa l-UE, id-data dwar il-pajjiż detentur tal-ETA (manifattur) mhux bilfors tirrifletti l-pajjiż li jkun hareġ l-ETA (Korp tal-Valutazzjoni Teknika). Pereżempju, il-kumpaniji Ċeki għandhom 3% tal-ETAs filwaqt li l-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika Ċeki harġu 14% tal-ETAs. Bl-istess mod, il-kumpaniji tar-Renju Unit għandhom 7 % tal-ETAs u l-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika tar-Renju Unit harġu 12 % u l-kumpaniji Daniżi għandhom 2 % tal-ETAs u l-Korp tal-Valutazzjoni Teknika Daniż hareġ 8 %. Għall-kuntrarju, il-kumpaniji Taljani għandhom 8% tal-ETAs, filwaqt li 2 % tal-ETAs inhargu minn Korpi tal-Valutazzjoni Teknika Taljani.

¹⁸ Technický a zkušební ústav stavební Praha.

Graff 5 - ETAs skont il-pajjiż tal-Korp tal-Valutazzjoni Teknika emittenti:
skont il-pajjiż tad-detenturi:

Graff 6 - ETAs

3.2. Baġit

3.2.1 Riżorsi ta' finanzjament tal-EOTA

Skont l-Artikolu 33 tas-CPR, il-Kummissjoni Ewropea tat għotjiet operattivi lill-EOTA li jkopru proporzjon sostanzjali (40-50 %) tal-kostijiet tagħha, inklużi l-kostijiet għall-iżvilupp tal-EADs

Tabella 7 - Is-sorsi ta' finanzjament tal-EOTA, 2013-2018 (f'€ u s-sehem ta' finanzjament mill-UE):

Sors	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Miżati tas-sħubija riċevuti	487,321	757,308	760,681.80	665,047.14	879,917.69	886,483.01
Għotja tal-KE li nġat	183,790	336,612	440,000	533,133.78	570,000	550,000
Total	671,111	1,093,920	1,200,681.80	1,198,190.92	1,449,917.69	1,436,483.01
Sehem tal-finanzjament mill-KE	27 %	31 %	37 %	44 %	39.31 %	38.29 %

3.2.2 Rimborż tal-EAD

L-attività ewlenija tal-EOTA hija l-iżvilupp tal-EADs, li għalihom l-EOTA tiffinanzja kull Korp tal-Valutazzjoni Teknika responsabbli. Meta l-EOTA tadotta EAD, il-Korp tal-Valutazzjoni Teknika responsabbli jibgħat konferma lis-Segretarjat tal-EOTA dwar liema Korpi tal-Valutazzjoni Teknika jkunu pparteċipaw fl-iżvilupp tiegħu. Il-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika responsabbli u parteċipanti jimlew tabella b'dettalji dwar il-hin u l-ivvjaġġar bħala l-prova tal-attività eliġibbli għar-rimborż mill-fondi tal-EOTA. Hemm qbil bejn il-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika dwar l-għadd medju ta' jiem ta' xogħol għall-iżvilupp ta' EAD li jvarja skont jekk il-Korp tal-Valutazzjoni Teknika kienx responsabbli jew kellux rwol parteċipanti. Madankollu, dan l-għadd medju ta' jiem ta' xogħol ma jikkorrispondix għall-investiment f'hin reali li sar mill-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika meta jiżviluppaw EAD ġdid li jiġi abbozzat abbażi ta' dawk li diġà jeżistu u li ma jehtieġx metodi ta' valutazzjoni godda.

Il-konvenjaturi, il-membri tat-timijiet tal-proġett (PTs)¹⁹ u l-gruppi l-oħra involuti lkoll jipprezentaw tabella lis-Segretarjat tal-EOTA fejn jistabbilixxu l-għadd ta' jiem ta' xogħol u d-dettalji dwar l-ivvjaġġar. Il-konvenjaturi jipprovdu lis-Segretarjat bil-lista ta' dawk li pparteċipaw fil-laqgħat li saru matul it-trimestru ta' rapportar.

It-tariffa ta' ħidma ta' kuljum tal-EOTA tiġi kkalkulata skont il-pajjiż tal-orijini tal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika kkonċernati, billi jitqiesu l-livelli komparattivi tal-prezzijiet tal-2013 ippubblikati mill-Eurostat.

Ir-rimborż tal-kostijiet tal-ivvjaġġar jingħata lil dawn li ġejjin:

- il-parteċipanti għal-laqgħat tal-PTs u tal-Gruppi ta' Ħidma tal-EOTA u ta' gruppi oħra tal-EOTA;
- uffiċjali tal-EOTA li jipparteċipaw fil-laqgħat tal-korpi statutorji tal-EOTA;
- membri tal-Bord Eżekuttiv li jipparteċipaw fil-laqgħa tal-Bord Eżekuttiv; u
- il-parteċipanti għal laqgħat oħra fl-interess tal-EOTA (wara l-kunsens minn qabel tal-Bord Eżekuttiv).

Meta tinzamm laqgħa tat-tim tal-proġett jew ta' grupp ta' ħidma, persuna waħda biss minn kull Korp tal-Valutazzjoni Teknika hija eliġibbli għar-rimborż tal-kostijiet tal-ivvjaġġar tagħha, inkluż kwalunkwe esperti li jipparteċipa f'isem dak il-Korp tal-Valutazzjoni Teknika.

Tiġi applikata rata fissa ta' €150 kull lejl biex tkopri l-kostijiet tal-akkomodazzjoni u tat-trasport lokali fil-post fejn issir il-laqgħa. Il-biljetti tal-ajru u tal-ferrovija jiġu rimborsati skont l-ispejjeż effettivament imġarrba.

Il-fatturi jvarjaw hafna bejn il-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika responsabbli f'termini tal-informazzjoni li jkun fihom dwar is-siġhat ta' xogħol involuti fl-iżvilupp tal-EAD. Dan ma jippermettix tqabbil preċiż bejn il-ħidma mwettqa u t-talbiet għal rimborż mill-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika, li jwassal għal nuqqas ta' trasparenza peress li l-kostijiet iddikjarati mid-diversi Korpi tal-Valutazzjoni Teknika responsabbli għall-iżvilupp tal-EADs ma jistgħux jiġu faċilment imqabbli u analizzati. Il-Kummissjoni qed taħdem mal-EOTA biex tintroduci aktar trasparenza u responsabilità dwar ir-rimborż ta' dawn il-kostijiet abbażi tal-veru hin investit fl-iżvilupp (jew fl-emenda) ta' kull EAD.

4. Valutazzjoni tal-EOTA fit-twettiq tal-kompiti tagħha

¹⁹ Li huma l-livell operattiv tal-gruppi ta' ħidma.

4.1 Effikaċja

Din it-taqsimha tanalizza sa liema punt ir-rotta tal-EOTA kkontribwiet għas-suq intern tal-prodotti tal-konstruzzjoni u sa liema punt issodisfat l-oġġettivi speċifiċi tagħha. Tidentifika wkoll l-impatti intenzjonati u daww mhux intenzjonati.

4.1.1. L-implimentazzjoni tal-Artikolu 29 tas-CPR dwar il-ħatra, il-monitoraġġ u l-valutazzjoni tal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika u tal-Artikolu 30 tas-CPR dwar ir-rekwiziti għall-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika:

It-twaqqif tal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika ħa xi żmien wara li s-CPR daħal fis-seħħ b'mod sħiħ. Sal-31 ta' Diċembru 2018, 21 Stat Membru u tliet pajjiżi mhux tal-UE (l-Iżvizzera, in-Norveġja u t-Turkija) kienu ħatru Korpi tal-Valutazzjoni Teknika. Ma hemmx Korpi tal-Valutazzjoni Teknika fil-Bulgarija, fl-Estonja, fil-Greċja, fl-Ungerija, fil-Latvja, f'Malta u fil-Lussemburgu, u għalhekk il-manifatturi minn dawn il-pajjiżi jridu jindirizzaw it-talbiet tagħhom lill-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika li jinsabu f'pajjiżi oħra. Dan jista' jkollu impatt ċar fuq l-aċċess tagħhom għar-rotta alternattiva tal-EOTA, anke jekk sempliċiment mil-lat ta' lingwa. Madankollu, dawn is-seba' pajjiżi għandhom 150 ETA, minbarra Malta li ma għandha xejn²⁰.

Kull Korp tal-Valutazzjoni Teknika huwa mistenni jikkonforma mar-rekwiziti stabbiliti fit-Tabella 2 tal-Anness IV relatati mal-kompetenza tiegħu fl-analiżi tar-riskji, it-twaqqif ta' kriterji tekniċi, it-twaqqif ta' metodi ta' valutazzjoni, id-determinazzjoni tal-kontroll speċifiku tal-produttjoni tal-fabbrika, il-valutazzjoni tal-prodott u tal-ġestjoni ġenerali. Ladarba pajjiżi partecipanti jaħtar Korp tal-Valutazzjoni Teknika, il-Kummissjoni tivverifika l-kompetenza tiegħu billi teżamina l-informazzjoni pprovduta minn dan il-pajjiż f'lista ta' għaxar mistoqsijiet inkluża fil-linji gwida għall-valutazzjoni tal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika li ġew adottati fl-2015²¹.

Huwa importanti li wiehed jinnota li l-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika attivi ewlenin (ħlief id-DIBt Germaniż u l-OIB Awstrijak) huma wkoll korpi nnotifikati skont is-CPR. Għalhekk, il-pożizzjoni tagħhom fis-suq hija msahha mill-fatt li jistgħu joffru 'punt uniku ta' servizz' lill-manifattur (il-ħruġ tal-ETA u t-tweqqif sussegwenti tal-kompiti ta' AVCP għall-prodott).

4.1.2. L-implimentazzjoni tal-Artikolu 31 tas-CPR dwar il-koordinazzjoni tal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika

L-istudju kkonkluda, primarjament abbazi ta' intervisti mar-rappreżentanti tal-Korp tal-Valutazzjoni Teknika u mal-manifatturi li rċewew ETAs għall-prodotti tagħhom, li l-EOTA qed tilhaq l-oġġettiv stabbilit fl-Artikolu 31(1) tas-CPR u li qed twettaq il-kompiti kollha stabbiliti fl-Artikolu 31(4). Madankollu, l-istudju wera li hemm lok għal titjib, partikolarment fil-livell ta' komunikazzjoni u ta' kooperazzjoni bejn il-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika. Jidher li hemm ċerta tensjoni bejn il-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika fir-rigward tal-koordinazzjoni u tal-kompetizzjoni, li twassal għal xi trikkib u duplikazzjoni fir-riżultati tal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika. L-istudju jirrakkomanda wkoll monitoraġġ aħjar tal-perjodi ta' żmien (perjodi ta' implimentazzjoni) u kjarifika tar-rwoli fis-sistema tal-EOTA.

4.1.3. Kwalità tal-EADs

Il-kontenut ta' EAD huwa definit fl-Artikolu 24.

²⁰ Il-Greċja: 63; L-Ungerija: 31; Il-Latvja: 21; L-Estonja: 20; Il-Bulgarija: 11; u l-Lussemburgu: 4.

²¹ Disponibbli fuq:

<https://www.eota.eu/ckfinder/userfiles/files/CPR%20Guidelines%20for%20the%20evaluation%20of%20TABs.pdf>.

L-EOTA hadet post l-ex Organizzazzjoni Ewropea għall-Approvazzjonijiet Tekniċi (stabbilita mis-CPD) u, kif iddikjarat fir-Rapport ta' Implimentazzjoni tas-CPR tal-2016²², il-bidla paradigmatika mis-CPD għas-CPR, jiġifieri minn 'approvazzjoni tal-prodott' għal 'valutazzjoni tal-prestazzjoni', kienet l-isfida ewlenija tagħha biex tiżviluppa u tadotta l-EADs

Wara li l-Kummissjoni adottat il-format tal-Valutazzjoni Teknika Ewropea fl-2013²³, fl-2015 l-EOTA u l-Kummissjoni qablu dwar il-format tal-EAD. Dan wassal biex f'Lulju 2015 jiġu ppubblikati l-ewwel referenzi għall-EADs f'Il-Ġurnal Uffiċjali. Imbagħad fl-2016 il-Kummissjoni żviluppat gwida dettaljata dwar il-format tal-EAD abbażi tal-esperjenza miksuba f'dawn il-proċessi. Dan wassal għal zieda gradwali u sinifikanti fl-għadd ta' EADs iffinalizzati fis-sena u eventwalment iċċitati f'Il-Ġurnal Uffiċjali, minn 14 fl-2015 għal 63 fl-2018.

Skont is-sistema attwali, il-Kummissjoni tikkummenta dwar il-kontenut tal-EADs biss wara li l-Bord Tekniku tal-EOTA jkun approvahom (ara t-Taqsima 2.4.1). F'kull abbozz ta' EAD propost mill-EOTA l-Kummissjoni tidentifika medja ta' 30 kwistjoni li jehtiegu aġġustamenti. 90 % tal-kummenti tagħha jiġu aċċettati mill-EOTA (speċifikament mill-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika li jkunu abbozzaw l-EADs), li jindika li l-kontroll tal-kwalità qabel ma d-dokumenti jiġu ppreżentati lill-Kummissjoni huwa wieħed limitat. Din is-sitwazzjoni twassal għal aktar dewmien fiċ-ċittazzjoni tal-EADs b'mod partikolari peress li l-korrezzjoni ta' ċerti kwistjonijiet (eż. il-kamp ta' applikazzjoni eżatt, klawsole bla bżonn dwar l-identifikazzjoni ta' prodotti fl-EADs, il-kontroll tal-produzzjoni fil-fabbrika jew kompiti għall-NBs) tehtieġ perjodi itwal ta' analiżi.

Il-Kummissjoni kienet żviluppat lista ta' kontroll biex tittejjeb il-kwalità tal-EADs adottati fl-EOTA fl-istadju 7, li ilha tintuża mill-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika minn Ġunju 2019.

Madankollu, il-kummenti tal-Kummissjoni mhux dejjem jiġu inkorporati b'mod sistematiku qabel il-ħruġ tal-ewwel ETA, li jwassal għal sitwazzjonijiet fejn l-EAD finali jkun jehtieġ reviżjonijiet addizzjonali, u dan jerġa' jittardja ċ-ċitar.

4.1.4. Konċentrazzjoni fuq oqsma ta' prodotti speċifiċi

L-iżvilupp tal-EADs iffoka fuq l-oqsma ta' prodotti li ġejjin:

- il-qasam 33: fissanti (29 EAD iċċitati);
- il-qasam 04: prodotti u kittijiet ta' iżolament termali (26 EAD iċċitati);
- il-qasam 20: prodotti metalliċi strutturali u prodotti anċillari (21 EAD iċċitati);
- il-qasam 13: prodotti tal-injam strutturali u prodotti anċillari (19-il EAD iċċitati);
- il-qasam 22: kisi tal-bjut, tamboċċi, twieqi fis-soqfa u prodotti anċillari (14-il EAD iċċitati); u
- il-qasam 9: kittijiet ta' ħitan minn barra, kisi, sistemi ta' glejżjar sigillant strutturali (12-il EAD iċċitati).

Ta' min jinnota li dawn l-oqsma ta' prodotti mhux neċessarjament jirrigwardaw l-aktar prodotti innovattivi. Dawn huma wkoll oqsma fejn l-ETAGs rilevanti ġew żviluppati skont is-CPD u hafna minn dawn l-EADs huma varjanti ta' dawn l-ETAGs.

²² Ir-Rapport tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill dwar l-implimentazzjoni tar-Regolament (UE) Nru 305/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-9 ta' Marzu 2011 li jstabbilixxi kondizzjonijiet armonizzati għall-kummerċjalizzazzjoni tal-prodotti għall-bini u li jhassar id-Direttiva tal-Kunsill 89/106/KEE, COM/2016/0445 final, 7.7.2016.

²³ Ir-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) Nru 1062/2013, ĠU L 289, 31.10.2013, p. 42-43; dan l-att huwa bbażat fuq l-Artikolu 26(3) tas-CPR.

F'oqsma ta' prodotti ohra, inqas minn 10 EADs ġew iċċitati f'Il-Ġurnal Uffiċjali filwaqt li għal seba' gruppi ta' prodotti, ma ġie ċċitat l-ebda EAD.

4.1.5. Konċentrazzjoni fuq Korpi tal-Valutazzjoni Teknika speċifiċi

Mid-49 Korp tal-Valutazzjoni Teknika, 29 Korp tal-Valutazzjoni Teknika biss irċevew applikazzjonijiet minghand manifatturi li kienu jehtiegu li jibdwu jiżviluppaw l-EADs.

Kif issemma qabel, għadd żgħir ta' Korpi tal-Valutazzjoni Teknika huma attivi hafna fl-iżvilupp ta' EADs. Dawn huma: id-DIBt, l-OIB u l-ETA-DK²⁴ (l-uniċi Korpi tal-Valutazzjoni Teknika għall-Ġermanja, għall-Awstrija u għad-Danimarka), li żviluppaw 59 % tal-EADs kollha ċċitati

B'kuntrast, 40 % tal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika ma rċevew ebda applikazzjoni minghand il-manifatturi.

Żviluppa ċertu livell ta' speċjalizzazzjoni. Għal ċerti oqsma ta' prodotti, jidher li hemm Korp tal-Valutazzjoni Teknika prinċipali li qed jattira l-biċċa l-kbira tat-talbiet minghand il-manifatturi. Pereżempju, fil-qasam tal-prodott 33 (fissanti), 25 minn 40 EAD ġew żviluppati mid-DIBt (63 %) filwaqt li sitt Korpi tal-Valutazzjoni Teknika ohra biss żviluppaw EADs (37 %) f'dan il-qasam tal-prodott.

Bl-istess mod, jidher li l-manifatturi għandhom it-tendenza li jipprezentaw it-talba tagħhom għal ETA lill-Korp tal-Valutazzjoni Teknika li jkun żviluppa l-EAD rilevanti, possibbilment għal raġunijiet ta' fiduċja. Għalhekk, l-ispeċjalizzazzjoni fil-livell tal-EADs hija riflessa fil-livell tal-ETAs, pereżempju d-DIBt, l-OIB u l-ETA-DK hargħu 39 % tal-ETAs kollha. Id-Danimarka permezz tal-ETA-DK tirrappreżenta 8 % tal-EADs u 8 % tal-ETAs u l-Awstrija permezz tal-OIB tirrappreżenta 6 % tal-EADs u tal-ETAs.

Dan jindika li l-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika li qed jiżviluppaw l-EADs jista' jkollhom vantaġġ kompetittiv fis-suq tal-ETAs.

Madankollu, fil-Ġermanja u fir-Repubblika Ċeka x-xejra hija differenti. Filwaqt li d-DIBt Ġermaniż żviluppa 38 % tal-EADs, 26 % biss tal-ETAs huma miżmuma minn manifatturi Ġermaniżi u terz minnhom inhargħu minn Korpi tal-Valutazzjoni Teknika minn pajjizi ohra, li jista' jissuġġerixxi t-tendenza li l-klijenti tad-DIBt jindirizzaw it-talbiet tagħhom lil Korpi tal-Valutazzjoni Teknika ohra meta jkunu jehtiegu approvazzjoni tal-kostijiet. L-oppożt jidher fil-każ tar-Repubblika Ċeka u t-TZUS b'seħem ta' 5.6 % ta' EADs meta mqabbel ma' 14 % ta' ETAs, li juri li t-TZUS jista' jattira klijenti minn pajjizi ohra għall-hruġ ta' ETAs.

4.1.6. Konċentrazzjoni ta' EADs u ta' ETAs abbażi ta' ETAGs preċedenti

Kif issemma fit-Taqsima 3.1.3, hemm konċentrazzjoni ta' ETAs mahruġa fi ftit oqsma ta' prodotti biss, b'żewġ terzi tas-6,240 ETA jappartjenu biss għal tliet oqsma. Aktar minn 85 % tal-ETAs mahruġa f'dawn it-tliet oqsma ta' prodotti huma bbażati fuq l-użu ta' ETAGs bħala EADs jew fuq ETAGs ikkonvertiti f'EADs. Barra minn hekk, sitt ETAGs²⁵, flimkien mal-konverżjonijiet tagħhom f'EADs, jikkostitwixxu l-bażi għal madwar 60 % tal-ETAs kollha mahruġa.

Kif indikat fit-Taqsima 2.4.2, it-tranzizzjoni mis-CPD għas-CPR, flimkien mal-iżviluppi tekniċi tal-metodi ta' valutazzjoni, kienu jehtiegu l-konverżjoni tal-ETAGs u tal-CUAPs f'EADs. Illum il-ġurnata 91 % tal-ETAs mahruġa skont is-CPR huma bbażati fuq dokumenti li ġejjin mill-era tas-CPD.

4.1.7. Proliferazzjoni tal-EADs u tal-ETAs

²⁴ ETA-Id-Danimarka.

²⁵ ETAG 001, ETAG 004, ETAG 026, ETAG 005, ETAG 015, ETAG 029.

F'ghadd ta' kazijiet, qed jiġu żviluppati diversi EADs b'mod parallel għall-istess tipi ta' prodotti (eż. dwar qfeli magħqudin). Jekk dawn l-EADs paralleli jithallew jiġu adottati jgħallqu diffikultajiet serji għall-prodotti kompetituri, konfużjoni dwar il-prestazzjoni ddikjarata u konfużjoni għall-utent tal-prodott. Din il-proliferazzjoni ta' EADs tippromwovi wkoll użu inqas mill-ottimali tar-riżorsi tal-EOTA u tal-Kummissjoni, kemm finanzjarji kif ukoll dawk umani.

Xi kultant dan l-approċċ huwa ġġustifikat fuq il-bażi tar-regoli tal-kunfidenzjalità previsti fl-Artikolu 20(1)c u fl-Anness II tas-CPR għall-*"protezzjoni tas-segretezza kummerċjali u l-kunfidenzjalità"*. Madankollu, ladarba jiġu adottati, l-EADs isiru speċifikazzjonijiet tekniċi armonizzati b'konsegwenzi diretti u għall-Ewropa kollha fil-kompetizzjoni u fil-kummerċjalizzazzjoni tal-prodotti tal-konstruzzjoni rilevanti. Għalhekk, id-dispożizzjonijiet dwar il-kunfidenzjalità jitqiesu flimkien ma' prinċipji ewlenin oħra li jistgħu jiġu kompromessi bl-applikazzjoni bl-ghama tagħhom. Attwalment qed tiġi diskussa gwida mal-Istati Membri u mal-EOTA dwar il-proċedura għall-iżvilupp tal-EADs biex tiġi evitata l-proliferazzjoni mhux ġustifikata tagħhom filwaqt li tiġi żgurata l-kunfidenzjalità.

ETAG waħda tirrappreżenta 24 % tal-ETAs kollha (1,490) mahruġa (l-ETAG 001 li tintuża bħala EAD u l-konverżjonijiet assoċjati tagħha f'EADs). Tlettax-il EAD (jew ETAGs użati bħala EADs) ilkoll kienu l-bażi għal aktar minn 100 ETA, 49 EAD ilkoll kienu l-bażi għal inqas minn 100 ETA u l-bqija kienu lkoll il-bażi għal inqas minn 10 ETAs.

Barra minn hekk, xi prodotti attwalment fis-suq huma koperti minn żewġ ETAs, bħalma huwa l-każ għal sistema ta' injezzjoni li tappartjeni għall-qasam tal-prodott ta' fissanti (qasam 33) li għaliha l-ewwel ETA nharġet abbażi tal-ETAG 001-5 użata bħala EAD u mbagħad inharġet it-tieni ETA bbażata fuq l-EAD 331522-00-0601 (adottat biss) b'kamp ta' applikazzjoni kemxejn differenti.

4.1.8. Ostakolu għall-SMEs

Ir-rotta tal-EOTA għall-markatura CE offruta lill-manifatturi mhijiex b'xejn. Għalkemm il-kumpaniji ma jhallsu ebda kost għall-iżvilupp tal-EADs, iħallsu tariffi lill-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika għall-hruġ tal-ETA. Dawn it-tariffi jistgħu jkunu sinifikanti (bejn €24,000 u €36,000 - ara aktar dettalji fit-Taqsima 4.2.3 dwar l-effiċjenza), u xi kultant l-investment ma jstax jiġi irkuprat minn żieda fid-domanda fis-suq. Barra minn hekk, il-manifattur ma għandux garanzija li l-EAD li fuqu hija bbażata l-ETA tiegħu qatt mhu se jiġi sostitwit b'verzjoni aktar ġdida f'każ li manifattur iehor jagħmel talba għal xi tibdil, li potenzjalment jiġġenera kostijiet addizzjonali.

It-tigrib ta' dawn il-kostijiet u t-tehid ta' tali riskji huma ta' sfida għall-SMEs, speċjalment fil-qasam tal-ETAGs konvertiti f'EADs għaliex jirrappreżentaw l-akbar sehem ta' ETAs, u b'hekk ta' manifatturi kkonċernati.

Għadd żgħir ta' tveġibiet mill-manifatturi intervistati fl-istudju indikaw li manifatturi akbar jistgħu jużaw ir-rotta tal-markatura CE tal-EOTA b'tali mod li tagħtihom vantaġġ kompetittiv fuq il-kompetituri tagħhom²⁶.

4.1.9. Il-prestazzjoni tal-EOTA u tal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika fil-hruġ ta' EADs u ta' ETAs:

Il-format għall-Valutazzjonijiet Tekniċi Ewropej ġie adottat f'Ottubru 2013 u l-format tal-EADs ġie ffinalizzat f'Marzu 2015. Minkejja dawn il-kisbiet bikrija, il-maġġoranza kbira tal-EADs ma ġewx finalizzati sal-iskadenzi stabbiliti fl-Anness II.

Qed tiġi żviluppata għodda tal-IT biex jittejjeb l-iskambju ta' informazzjoni bejn l-EOTA u l-Kummissjoni (għal tagħrif dwar l-iskadenzi, biex jiġu registrati l-istadji kollha li ntlahqu fl-iżvilupp

²⁶ Ara l-istudju, il-paġna 44.

tal-EADs, għal tagħrif dwar dewmien possibbli, eċċ.) u biex il-bażi tad-data NANDO²⁷ tiġi aġġornata awtomatikament meta jiġi ċċitat EAD.

Skont il-proċedura definita fl-Anness II tas-CPR u minhabba l-obbligu inkondizzjonat stabbilit fl-Artikolu 4(1), l-ghoti ta' markatura CE għal prodott ibbażat fuq EAD li għadu mhux iċċitat jista' jkun ġustifikat. L-intenzjoni tal-legiżlaturi kienet li jippermettu li l-abbozz tal-EAD jiġi aġġustat wara li tkun inhargiet l-ewwel ETA u biex jiġi evitat dewmien fil-proċessi tal-ETA għal manifatturi sussegwenti ohra. Madankollu, f'dawk il-każijiet fejn l-EAD jiġi rifjutat u ma jiġix iċċitat, dan jista' jitfa' dubju fuq il-validità tad-dikjarazzjoni tal-prestazzjoni u tal-markatura CE bbażati fuq l-ETA mahruġa. Dan jikkonċerna 70 ETA u 31 EAD (inkluż b'mod partikolari 18-il ETA mahruġa minn sitt Korpi tal-Valutazzjoni Teknika differenti dwar EAD uniku adottat li ġej mill-konverżjoni ta' CUAP). Dan ifisser li l-prodotti jkunu rċevew markatura CE u jkunu tqiegħdu fis-suq fuq il-bażi ta' EAD li jkun għadu jehtieg aktar titjib sabiex jiġi ċċitat f'Il-Ġurnal Uffiċjali.

Barra minn hekk, għalkemm il-manifatturi ma għandhomx obbligu ġuridiku dirett biex jaġġornaw il-markatura CE u l-ETA tagħhom wara r-reviżjoni ta' EAD, it-tendenza hi li l-pressjoni tas-suq gġiegħel lill-manifatturi jagħmlu dan. Barra minn hekk, jekk EAD għdid li jiehu post dak preċedenti (jew li jirriżulta mill-konverżjoni ta' ETAG) ikun fih metodi ta' valutazzjoni sinifikament differenti, dan iwassal għall-obbligu li tinhareġ ETA għdida.

L-istudju jissuggerixxi l-htieġa għal reviżjoni tal-Anness II biex jirrifletti r-responsabbiltajiet u l-perjodi ta' żmien reali meħtieġa għall-iżvilupp tal-EADs u biex dawn jiġu ċċitati f'Il-Ġurnal Uffiċjali²⁸.

Madankollu, l-għadd relattivament kbir ta' EADs li ġew rifjutati jew li qegħdin jistennaw li jiġu ċċitati huwa l-aktar minhabba n-nuqqas ta' kontroll xieraq tal-kwalità min-naha tal-EOTA. Il-kapaċità teknika u legali interna li l-EOTA ntrabtet li tistabbilixxi, flimkien mal-lista ta' kontroll reċenti biex tiġi verifikata l-kwalità tal-EADs fl-istadju 7, huma mistennija jtejbju b'mod sinifikanti l-kwalità tal-abbozzi tal-EADs u r-rata ta' ċitar tagħhom u b'hekk jonqsu wkoll l-iskadenzi. Tali titjib se jkun strumentali wkoll biex titnaqqas il-proliferazzjoni tal-EADs (ara t-Taqsim 4.1.7 aktar 'il fuq).

4.2 Effiċjenza

Din it-taqsim tivvaluta jekk ir-riżultati u l-impatti mistennija nkisbux b'kost raġonevoli/proporzjonat.

4.2.1. Kostijiet għall-Kummissjoni

Min-naha tal-Kummissjoni, il-kostijiet jinkludu l-ghotja annwali lill-EOTA u l-kostijiet tal-kontribut mid-dipartimenti tal-Kummissjoni fl-iżvilupp tal-EADs f'termini ta' persunal u appoġġ (konsulenti ddedikati). Dawn il-kostijiet huma speċifiċi għas-CPR minhabba li legiżlazzjoni ohra dwar is-suq intern ma tipproponix tali rotot alternattivi għall-istandardizzazzjoni.

Mill-2016, l-ghotja lill-EOTA baqgħet relattivament stabbli: €550,000 fl-2016, €570,000 fl-2017²⁹ u €550,000 fl-2018. Hamsa u sittin EAD ġew iċċitati fl-2016, 70 fl-2017 u 63 fl-2018, li jagħti proporzjon indikattiv għal kull EAD ta' bejn €8,143 fl-2017 u ta' €8,730 fl-2018. Kif diġà ssemma, il-baġit tal-EOTA jkopri erba' pakketti ta' hidma differenti, bis-Segretarjat bhala l-aktar wiehed għali, segwit mill-iżvilupp tal-EADs (li kien bejn l-2016-2018 kien jirrappreżenta 34-49 % tal-baġit), il-laqgħat u l-attivitajiet ta' appoġġ.

²⁷ NANDO hija s-Sistema ta' Informazzjoni ta' Organizzazzjonijiet Innotifikati u Mahtura permezz tal-Approċċ il-Għdid, li hija f'forma ta' sit web sabiex il-manifatturi jkunu jistgħu jfittxu u jsibu Korp Nnotifikat għall-prodotti tagħhom. NANDO tintuża wkoll għall-iskopijiet tal-EOTA, jiġifieri biex telenka l-EADs iċċitati f'Il-Ġurnal Uffiċjali u l-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika mahtura mill-Istati Membri.

²⁸ Ara l-istudju, il-paġna 82.

²⁹ Sors: Sistema ta' Trasparenza Finanzjarja tal-KE http://ec.europa.eu/budget/fts/index_en.htm.

Ir-rizorsi umani mibgħuta mill-Kummissjoni għall-monitoraġġ tal-EOTA jirrappreżentaw bejn wieħed u iehor 1.5 ekwivalenti għall-full time. Dan l-ammont baqa' stabbli minkejja l-għadd dejjem akbar ta' EADs adottati mill-EOTA mill-2014 (minn 24 fl-2014 għal 93 fl-2018) u minkejja li l-EADs adottati mill-EOTA baqgħu jehtiegu ammont sinifikanti ta' kummenti tekniċi u legali mill-Kummissjoni.

Id-dipartiment rilevanti tal-Kummissjoni qabba ukoll konsulent biex jirrevedi l-kwalità tal-abbozzi tal-EADs proposti mill-EOTA u b'hekk jonqos l-isforz intern (dan l-appoġġ ammonta għal €120,000 fis-sena mill-2014).

L-istudju ta' appoġġ wera l-htieġa li jkun hemm rabta aħjar bejn il-ftehim tal-ghotja u l-oġġettivi tas-CPR u biex jissahħu s-sistemi biex jiġi kkontrollat il-finanzjament tal-EOTA, il-finanzjament tal-iżvilupp tal-EADs, u l-finanzjament tal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika.

Il-Kummissjoni talbet lill-EOTA tiżviluppa sistema komuni ta' fatturazzjoni għall-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika sabiex il-fatturi li l-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika jibagħtu lill-EOTA jirriflettu l-kostijiet reali għall-iżvilupp ta' kull EAD. L-EOTA ntrabtet ukoll li tuża skema ta' rimborż aktar realistika u preċiża għall-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika għall-iżvilupp/emendar tal-EADs abbażi tal-hidma reali investita f'kull każ partikolari.

4.2.2. Effiċjenza esterna

Fir-rigward tal-kosteffettività għall-manifatturi li talbu l-appoġġ tal-EOTA, 22 mis-26 manifattur intervistati fl-istudju (kollha klijenti tal-EOTA) iddikjaraw li l-gwadanji kummerċjali jegħlbu l-kostijiet tal-konformità, hafna jew b'mod estensiv (fil-każ ta' 12 minnhom) b'mod medju (għal erbgħa minnhom) jew ftit jew ftit hafna (għal erbgħa minnhom)³⁰. B'mod ġenerali, il-klijenti tal-EOTA jqisu li ż-żmien għall-hruġ tal-EADs u tal-ETAs jista' jitqassar (skont it-twegibiet, l-adozzjoni ta' EADs tiehu medja ta' 16.3 xhur), u jilmentaw dwar 'dewmien għat-tqegħid fis-suq' minkejja t-titjib li sar mill-era tas-CPD. Madankollu, dan huwa pozittiv hafna meta mqabbel maż-żmien meħtieġ għall-iżvilupp ta' standard Ewropew armonizzat.

Abbażi tad-data dwar il-bejgħ tal-prodott ipprovduta minn disa' klijenti tal-EOTA, l-istudju sab li r-redditi finanzjarji tal-bejgħ tal-prodotti fis-suq intern jegħlbu l-kostijiet tal-konformità ta' ETA fi proporzjon ta' 443 u 1 bejn il-benefiċċju u l-kost. Dan il-kalkolu huwa bbażat fuq stima tad-dhul totali tal-bejgħ tal-prodotti mid-disa' manifatturi ta' €157 miljun. Madankollu, id-daqs żgħir ta' dan il-kampjun jippreżenta r-rizervi qawwija tiegħu għar-rappreżentattività ta' dawn ir-risultati kwantitattivi u ma hemm l-ebda evidenza oħra disponibbli.

Fir-rigward tal-kost totali għall-manifatturi biex jiksbu ETA, fl-istudju dan gie stmat fil-medda ta' bejn €40,000 u €52,000³¹, fejn il-kost ewlieni huwa t-tariffa tal-Korp tal-Valutazzjoni Teknika, li tvarja bejn €24,500 u €36,000 (b'żewġ kumpaniji jindikaw tariffi ta' €150,000 jew aktar)³².

Mill-35 manifattur (kollha klijenti tal-EOTA) li ġew intervistati fl-istudju dwar jekk kinux ser jerġgħu jitolbu ETA fil-futur, 26 wiegħu fil-pozittiv.

4.3 Rilevanza

Ir-rilevanza hija dwar l-adegwatezza bejn l-oġġettivi tar-rotta tal-EOTA (u tal-EOTA u tal-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika) u l-htigijiet tal-manifatturi u tas-suq.

Filwaqt li s-CPR ma jirreferix b'mod espliċitu għall-innovazzjoni bħala oġġettiv tal-EOTA, il-proċedura tal-EAD timmira prodotti innovattivi jew godda, li minhabba t-tul tal-proċessi ta'

³⁰ Iz-żewġ risponenti l-oħra ma speċifikawx l-estent.

³¹ L-aktar valutazzjoni baxxa hija bbażata fuq il-kampjun tad-disa' kumpaniji li pprovdew data dwar il-bejgħ tal-prodotti, l-oghla wahda mill-45 kumpanija intervistati.

³² Kostijiet oħra huma l-awditjar tal-fabbrika tal-ewwel sena (medja ta' €11,233) u l-inputs tal-HR (bejn €4,822 u €6,944).

standardizzazzjoni ma jistgħux ikunu koperti minn standards armonizzati. Wiehed mill-impatti mistennija tal-proċedura tal-EAD identifikat fil-ftehimiet ta' għotja tal-Kummissjoni huwa l-possibilità mogħtija lill-manifatturi li jwahhlu l-markatura CE ma' 'prodotti tal-kostruzzjoni godda u hafna drabi innovattivi'. L-istatuti tal-EOTA jindikaw li d-dmirijiet tagħha jinkludu attivitajiet usa' li jittrattaw 'it-tqegħid għad-dispożizzjoni u l-użu ta' prodotti tal-kostruzzjoni u l-facilitazzjoni tal-innovazzjoni fil-kostruzzjoni'.

Skont l-istudju ta' appoġġ, il-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika u l-klijenti tagħhom iqisu li l-EOTA hija rilevanti. Huma jqisu li, peress li l-istandardizzazzjoni ma tkoprix u mhijiex adatta għall-prodotti kollha, l-approċċ tal-EOTA huwa adattat b'mod partikolari għal prodotti godda u ġenwinament innovattivi, li hafna drabi jiġu ppreżentati bħala l-attivitajiet ewlenin tal-EOTA. Mis-26 Korp tal-Valutazzjoni Teknika li ġew mistoqsija dwar l-estent ta' kemm l-oġġettivi tal-EOTA jissodisfaw il-htigijiet tagħhom, 19 wieġbu 'kompletament' u erbgħa 'fil-biċċa l-kbira'. Mis-37 manifattur li ntalbu jwieġbu l-istess mistoqsija, 20 wieġbu 'kompletament' u 11 'fil-biċċa l-kbira'.

Madankollu, ma nstabet l-ebda evidenza li turi l-impatt li l-EOTA se jkollha fuq l-innovazzjoni fis-settur tal-kostruzzjoni.

Relattivament, ir-rotta tal-EOTA ma tkoprix daqstant prodotti tal-kostruzzjoni daqs l-ammont kopert mill-istandardizzazzjoni. L-ghadd ta' ETAs li jinħarġu huwa sostanzjalment inqas mill-ghadd ta' ċertifikati li jinħarġu matul l-istess perjodu ta' żmien abbażi ta' standards armonizzati. Filwaqt li sal-31 ta' Diċembru 2018 kien hemm 6,240 ETA, l-ghadd ta' ċertifikati maħruġa fis-sena jlahhaq il-miljuni.

Għal darb'ohra, il-maġġoranza kbira tal-EADs ma thejjewx għal prodotti godda u verament innovattivi. Anki l-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika li pparteċipaw fl-istudju qajmu dubji dwar l-ghadd ta' prodotti verament innovattivi, li jqisu li huwa inqas mid-9 % tal-EADs iġġenerati minn prodotti 'godda' pjuttost milli minn dokumenti li ġejjin mill-era tas-CPD (ETAGs jew CUAPs konvertiti f'EADs).

Fir-realtà, hafna drabi l-manifatturi japplikaw għal ETA biex iwahhlu l-markatura CE fuq prodotti komunement użati fix-xogħol tal-kostruzzjoni u li għalihom, għalkemm hemm standard armonizzat disponibbli, il-manifattur ikun irid jiddikjara karatteristika essenzjali jew użu intenzjonat li mhuwiex kopert mill-istandard armonizzat. Għalhekk, ir-rotta tal-EOTA tista' titqies bħala mod kif il-manifatturi jiksibu benefiċċju fis-suq billi jwahhlu l-markatura CE fuq il-prodotti tagħhom.

Kif ġie nnotat hawn fuq, hemm it-tendenza li jiġu żviluppati EADs godda minflok ma jiġu emendati dawk eżistenti, li jwassal għal għadd ta' EADs b'kamp ta' applikazzjoni simili hafna. Konsegwentement, il-prodotti jitqieghdu fis-suq b'żewġ dikjarazzjonijiet tal-prestazzjoni bbażati fuq żewġ ETAs (eż. minhabba li jkopru żewġ użi intenzjonati differenti), li ċertament mhuwiex l-għan tar-rotta alternattiva tal-EOTA.

Fl-aħhar nett, l-istudju sab li l-EOTA ma tpoġġix biżżejjed enfasi fuq l-appoġġjar tal-markatura CE ta' prodotti innovattivi, li jindika l-htieġa li jingħata appoġġ lill-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika u l-htieġa ta' gwida ċara dwar l-EADs u l-innovazzjoni lill-manifatturi permezz tal-assoċjazzjonijiet kummerċjali Ewropej.

4.4 Koerenza

Din it-taqsimha tivvaluta l-koerenza interna tas-sistema tal-EOTA u l-koerenza tagħha mas-sistema shiha tas-CPR.

L-EOTA tappoġġa l-koordinazzjoni bejn il-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika u l-iżvilupp ta' EADs standard u l-ETAs standard b'mod partikolari għenu biex tiġi żgurata l-konsistenza interna.

Madankollu, il-livell ta' attività jvarja hafna bejn Korpi tal-Valutazzjoni Teknika differenti u l-istudju kkonkluda li tista' tinkiseb aktar koerenza billi jiġu żviluppati l-aħjar Prattiki. Kif diġà ġie nnotat, il-kooperazzjoni insuffiċjenti bejn il-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika tikkontribwixxi għall-

proliferazzjoni mhux ġustifikata tal-EADs u tal-ETAs, li huwa ta' detriment għall-maġġoranza tal-manifatturi u tohloq konfużjoni għall-utenti.

Fir-rigward tal-koerenza interna għas-sistema shiha tas-CPR, ir-rotta tal-EOTA tikkomplimenta l-istandards Ewropej armonizzati żviluppati mis-CEN. Madankollu, jehtieg li jiġu kkunsidrati għadd ta' kunsiderazzjonijiet addizzjonali biex jikkomplementaw din l-analiżi:

L-ewwel nett, skont l-istudju, evidenza ċirkostanzjali tindika li l-użu kbir tal-EOTA huwa r-riżultat tal-prestazzjoni mhux sodisfaċenti tar-rotta ewlenija għall-istandardizzazzjoni, b'mod partikolari peress li r-rotta tal-EOTA tikkontribwixxi biex titnaqqas id-diskrepanza kkawżata mill-assenza jew min-nuqqas ta' komplettezza ta' standards kompletament armonizzati, b'mod partikolari għall-prodotti tal-kostruzzjoni b'seħem żgħir fis-suq, jew għal prodotti 'mhux standard'. Dan jidher li huwa kkonfermat miż-żieda dejjem akbar fl-għadd ta' EADs u ta' ETAs u, b'mod partikolari, l-għadd kbir hafna ta' ETAs li xi kultant jinharġu taht l-istess EAD għal ċerti oqsma ta' prodotti speċifiċi.

It-tieni nett, wahda mir-raġunijiet ewlenin għall-ftuħ ta' din ir-rotta alternattiva għall-istandardizzazzjoni kienet sabiex jitnaqqas iż-żmien biex prodotti innovattivi tal-kostruzzjoni jidhlu fis-suq. L-użu predominanti ta' dokumenti bażi b'kontenut li jmur lura għas-CPD, il-konċentrazzjoni ta' ETAs f'għadd limitat ta' oqsma ta' prodotti u l-osservat nuqqas ta' prodotti innovattivi rivoluzzjonarji fost dawk b'ETAs jindikaw li r-rotta tal-EOTA mhijiex qed tintuża (jew qed tintuża b'mod marginali hafna biss) biex dan jiġi appoġġjat.

Fl-aħhar nett, EADs b'għadd kbir ta' ETAs, li ilhom operattivi fis-suq għal perjodi twal (bħala ETAGs u EADs), jindikaw stabbiltà li għandha twassal biex jiġi kkunsidrat l-iżvilupp ta' standard armonizzat.

Fl-istudju ta' appoġġ, mis-26 Korp tal-Valutazzjoni Teknika li ġew mistoqsija jekk ikunx hemm vantaġġi jekk uhud mill-EADs jiġu żviluppati fi standards armonizzati, 12 wieġbu 'le', erbgha li wieġbu 'iva' u 10 wieġbu 'ma nafx'. Mid-39 manifattur li ġew mistoqsija l-istess mistoqsija (kollha klijenti tal-EOTA u li kellhom jew li talbu ETA), 11 wieġbu 'iva', 12 wieġbu 'le' u 16 wieġbu 'ma nafx'³³.

4.5 Valur miżjud tal-UE

Il-valutazzjoni tal-valur miżjud tal-UE tar-rotta tal-EOTA titlob li nqisu jekk azzjoni fil-livell tal-Istati Membri setgħetx tipproduċi riżultati u impatti simili jew aħjar.

L-istudju juri li l-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika ġeneralment jirrikonoxxu l-valur miżjud tal-EOTA għall-azzjonijiet tagħhom għalkemm jissuġġerixxu li dan il-valur miżjud jista' jįždied permezz ta' aktar effiċjenza u effikaċja.

Fir-rigward tal-valur miżjud tal-UE tar-rotta tal-EOTA għas-sistema tas-CPR, il-manifatturi intervistati fl-istudju ma kinux f'pożizzjoni li jipprovdu informazzjoni konklużiva dwar il-kostijiet u l-perjodi ta' żmien li kieku jinvolvu proċeduri nazzjonali alternattivi. Madankollu, fin-nuqqas ta' din ir-rotta, japplika r-rikonoxximent reċiproku. Dan jista' jwassal għal dewmien u żieda fil-kostijiet għall-kummerċjalizzazzjoni ta' prodotti tal-kostruzzjoni f'diversi Stati Membri, haġa li tista' tikkompjika l-aċċess għas-suq intern. Il-vantaġġ ewleni tar-rotta tal-EOTA huwa l-possibbiltà li prodotti jingħataw il-markaturi CE anke fin-nuqqas ta' standards armonizzati.

Il-manifatturi rrapportaw ukoll benefiċċji mhux mistennija fil-kummerċ estern fejn markatura CE, kemm jekk tkun ibbażata fuq standards armonizzati jew fuq EADs, tidher li hija meqjusa bħala tikketta ta' kwalità. Pereżempju dan huwa l-każ għall-fissanti (qasam tal-prodott 33) manifatturati fl-Ewropa li l-manifatturi tagħhom jibbenefikaw minn vantaġġ kompetittiv fuq il-kompetituri tagħhom minn pajjiżi terzi.

³³ Ara l-istudju, il-paġna 58.

Fl-aħhar nett, diversi pajjiżi terzi adottaw ċerti ETAGs jew EADs³⁴ bħala r-regolament tekniku tagħhom, li jagħti vantaġġ kompetittiv importanti lill-kumpaniji Ewropej fis-suq internazzjonali.

5. Konkluzjonijiet

Fir-rigward tas-seba' kompiti stabbiliti fl-Artikolu 31(4) tas-CPR li huma koperti f'dan ir-rapport, l-evidenza tindika li ma baqa' l-ebda komputu li għadu ma sarx³⁵ u li l-appoġġ finanzjarju mill-UE huwa ġustifikat.

Għall-perjodu analizzat, ir-rotta tal-EOTA appoġġat it-tranżizzjoni mis-CPD lejn is-CPR billi offriet il-flessibilità meħtieġa.

Minkejja dan, ġew identifikati wkoll serje ta' kwistjonijiet strutturali:

- Ir-rotta tal-EOTA tintuża minn għadd limitat ta' kumpaniji li jimmanifatturaw prodotti tal-kostruzzjoni. Barra minn hekk, l-attivitajiet tal-EOTA juru kopertura dejqa ħafna fit-tliet dimensjonijiet possibbli kollha (oqsma ta' prodotti, distribuzzjoni ġeografika u Korpi tal-Valutazzjoni Teknika involuti) u ma hemm l-ebda indikazzjoni li din is-sitwazzjoni qed titjieb.
- Filwaqt li r-rotta tal-EAD kienet primarjament maħsuba biex tiffaċilita d-dhul aktar mgħaġġel ta' prodotti innovattivi fis-suq, il-maġġoranza l-kbira tal-ETAs ma jikkonċernawx prodotti innovattivi iżda prodotti diġà fis-suq.
- Hemm ukoll evidenza ċirkostanzjali li tissuggerixxi b'mod qawwi li r-rotta tal-EOTA bbenefikat fuq kollox mill-prestazzjoni baxxa tas-sistema għall-istandardizzazzjoni. Ċerti EADs jistgħu anke jitqiesu bħala standards żviluppati permezz ta' mezzi alternattivi. Dan huwa partikolarment viżibbli fil-qasam tal-fissanti fejn ETAG waħda (li attwalment ġiet trasformata f'EAD) kienet il-bażi għal 25 % tal-ETAs kollha.
- Il-kostijiet għall-iżvilupp tal-EADs huma kbar l-istess kif inhuma t-tariffi imposti fuq il-manifatturi biex jiksbu ETA. Ir-rotta tibqa' waħda għalja u diffiċli għall-SMEs.

Oqsma ohra għal titjib fl-immaniġġjar tal-EOTA:

- Il-kompetizzjoni bejn il-Korpi tal-Valutazzjoni Teknika hija limitata minhabba n-nuqqas ta' trasferiment ta' għarfien espert dwar il-valutazzjonijiet jew l-iskambju tal-aħjar prattiki li xi ftit jew wisq jillimita l-parteċipazzjoni ta' għadd akbar ta' Korpi tal-Valutazzjoni Teknika.
- Il-koordinazzjoni tal-proċeduri, fir-rigward tal-proliferazzjoni ta' EADs u ta' ETAs u kontrolli interni insuffiċjenti tal-kwalità tal-abbozzi tal-EADs iwasslu għal ħafna proċessi ta' verifika bejn il-Kummissjoni u l-EOTA u għalhekk jikkontribwixxu b'mod sostanzjali għad-dewmien fl-adozzjoni finali u fiċ-ċitar tal-EADs f'Il-Gurnal Uffiċjali.

F'każ li tiġi proposta xi reviżjoni tas-CPR u tas-sistema ta' armonizzazzjoni applikabbli għall-prodotti tal-kostruzzjoni, ir-rwol tal-EOTA u tar-rotta tal-EOTA għandhom jiġu analizzati fid-dettall bħala parti mill-ispeċifikazzjonijiet tekniċi armonizzati fiċ-ċentru tas-CPR u jiġu allinjati mal-konkluzjonijiet ippreżentati fil-valutazzjoni tas-CPR³⁶.

³⁴ Pereżempju, l-ETAG 001 tintuża bħala l-bażi tal-ispeċifikazzjonijiet tekniċi fl-Awstralja, fin-New Zealand, fl-Istati Uniti tal-Amerika u fil-Kanada.

³⁵ L-EOTA ma kkomunikatx osservazzjonijiet dwar Korpi tal-Valutazzjoni Teknika li ma wettaqx il-kompiti tiegħu, iżda ma hemm l-ebda evidenza li kellha tagħmel dan.

³⁶ Evalwazzjoni tar-Regolament (UE) Nru 305/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad- 9 ta' Marzu 2011 li jistabbilixxi kondizzjonijiet armonizzati għall-kumerċjalizzazzjoni tal-prodotti għall-bini u li jhassar id-Direttiva tal-Kunsill 89/106/KEE, SWD(2019) 1770.

Kodicijiet tal-qasam	Oqsma tal-prodotti
1	Prodotti tal-konkrit moghtija l-forma minn qabel normali/hfief/li jinqasmu wahedhom u moghtija l-arja.
2	Bibien, twieqi, kontraporti, gradi u aċċessorji relatati mal-bini.
3	Membrani, inkluzi dawk applikati bhala likwidu u kittijiet (ghall-kontroll tal-ilma u/jew tal-fwar mill-ilma).
4	Prodotti ta' iżolament termali. Kittijiet/sistemi komposti ta' iżolament.
5	Kuxxinetti strutturali. Pinnijiet għal ġonot strutturali.
6	Ċmieni, tubi ta' ġo fihom u prodotti speċifiċi.
7	Prodotti tal-ġibs.
8	Ġeotessili, ġeomembrani, u prodotti relatati.
9	Kittijiet ta' hitan minn barra/kisi/sistemi ta' glejżjar sigillant strutturali.
10	Tagħmir fiss ta' tifi tan-nar (prodotti ta' twissija tan-nar/rilevament tan-nar, ta' tifi tan-nar fiss, ta' kontroll tan-nar u d-dħahen u ta' trazzin ta' splużjonijiet.)
11	Strumenti sanitarji.
12	Attrezzaturi fissi għal ċirkolazzjoni stradali: tagħmir għat-toroq.
13	Prodotti tal-injam strutturali/elementi u prodotti aċċillari.
14	Pannelli tal-injam u elementi.
15	Siment, ġir tal-bini u binders idrawliċi oħrajn.
16	Hadid għar-rinfurzar u l-prestressing tal-konkos (u prodotti aċċillari). Kittijiet tal-post tensioning.
17	Bini bil-ġebel u prodotti relatati. Unitajiet ta' bini bil-ġebel, tikkil u prodotti aċċillari
18	Prodotti tal-inġinerija tal-ilma tal-iskart
19	Pavimentar.
20	Prodotti metalliċi strutturali u prodotti aċċillari.
21	Kisi intern u estern tal-hitani u tas-soqfa. Kittijiet ta' diviżjoni nterna.
22	Kisi tal-bjut, tamboċċi, twieqi fis-soqfa u prodotti aċċillari. Kittijiet għas-soqfa.
23	Prodotti għall-bini tat-toroq.
24	Aggregati
25	Kolla tal-bini.
26	Prodotti relatati mal-konkrit, tikkil u ħalib tat-tikkil.
27	Apparat li jsahhan.
28	Pajpijiet, tankijiet u prodotti aċċillari li mhumex f'kontatt ma' ilma maħsub għall-konsum mill-bniedem.
29	Prodotti tal-kostruzzjoni f'kontatt mal-ilma maħsub għall-konsum mill-bniedem.
30	Prodotti ta' hġieg ċatt, hġieg profilat u blokko tal-hġieg.
31	Kejbils tal-elettriku, ta' kontroll u ta' komunikazzjoni.
32	Sigillanti għall-ġonot.
33	Fissanti.
34	Kittijiet tal-bini, unitajiet u elementi prefabbricati.
35	Prodotti ta' twaqqif tan-nar, sigillanti tan-nar u prodotti għal protezzjoni kontra n-nar. Prodotti li jittardjaw in-nar.